

N:o 69.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 maj 1895.

— — — — — Andra Kammaren den 10 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagts behof samt att till krigsbruk afstå hästar och fordon.

(Lagutskottets utlåtande n:o 26 och memorial n:o 44.)

Till Konungen.

Genom proposition den 18 sistlidne januari har Eders Kongl. Maj:t, under åberopande af det propositionen bifogade utdrag af protokollet öfver landförsvarsärenden, föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagda förslag till

1:o) lag angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagts behof, samt

2:o) lag angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon.

Riksdagen, som i allt hufvudsakligt funnit de framlagda förslagen böra godkännas, får härmed redogöra för de ändringar, hvilka Riksdagen ansett böra i desamma vidtagas.

Lagen angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagts behof.

§ 1.

Orden »på sätt i 74 § regeringsformen sägs» hafva af Riksdagen ersatts med orden: »enligt § 74 regeringsformen», i syfte att tydligt utmärka, att requisitionsrättens inträdande förutsätter, att krigsmagten blifvit stäld på krigsfot för något af de ändamål, som angitvas i nämnda grundlagsparagraf.

Orden »efter statsrådets hörande» hafva synts Riksdagen böra utgå, såsom öfverflödiga och måhända missledande i fråga om tolkning af efterföljande stadganden i författningen. Föreskriften, att dagen, då requisitionsrätten skall inträda, bestämmas af Konungen »i allmän kungörelse», innebär tydligen, att Konungens beslut derom skall fattas i statsrådet, hvilket ock otvetydigt framgår af bestämmelsen i § 74 regeringsformen. Bibehållandet af ifrågavarande ord skulle deremot beträffande andra stadganden i denna lag, i hvilka utan detta tillägg stadgas rätt för Konungen att i vissa afseenden meddela bestämmelser, möjligen gifva anledning till den origtiga tolkning, att sådana Konungens beslut skulle kunna fattas i kommandoväg.

Orden »kommuner och enskilde» hafva utbytts mot: »kommuner eller enskilde» för att bringa stadgandets lydelse i full öfverensstämmelse med föreskriften i § 74 regeringsformen.

För att bringa den i sista momentet förekommande hänvisning till § 13 i öfverensstämmelse med innehållet af nämnda paragraf har en jemkning i denna hänvisning blifvit vidtagen.

§ 2.

Den i denna paragraf mom. 1 intagna föreskrift om kommunens ansvar för requisitioner utgörande synes lämpligen böra följa efter stadgandet i mom. 2 om de förnödenheter och tjänstbarheter, som kunna vara föremål för requisition, och har en sådan omflyttning af dessa moment blifvit vidtagen.

Då mat i kvarteren lika väl som kvarter bör kunna requireras ej blott för den krigsmagten tillhörande personal utan äfven för personer, som användts för krigsmagtens räkning, hafva i det af Riksdagen antagna mom. 1 uti litt. b) orden »till krigsmagten hörande personal» blifvit utbytta mot orden »den i a) omförmälda personal». Af enahanda anled-

ning hafva orden »tillhörande krigsmagten» i litt. k) af Kongl. Maj:ts proposition blifvit uteslutna i motsvarande litt. i) uti den af Riksdagen antagna lag.

Beträffande litt. c) i samma moment synes requisitionsrätten böra utsträckas till att omfatta äfven den till fartyg eller andra farkoster hörande materiel, i hvilket syfte tillägg gjorts till ifrågavarande litt.

Derest jernvägar och andra transportmedel, kanaler och slussverk samt telegraf- och telefoninrättningar genom requisition tagas i anspråk, synes kommunen ej böra ansvara för requisitionens utgörande. Dessa anläggningar hafva därför sammanförts i ett särskildt moment, det andra, och kommunens ansvar inskränkts att gälla öfriga föremål för requisition, som i mom. 1 uppräknas.

Den i propositionen i § 4 mom. 3 intagna bestämmelsen, att requisition ej må omfatta annat än hvad inom orten finnes att tillgå, har Riksdagen ansett böra hafva sin plats i § 2. Härjemte har detta stadgande erhållit en förändrad affattning i ändamål att tydligt utmärka att, derest requisitionsrätten göres gällande mot någon, som icke är i besittning af de reqvirerade föremålen, denne icke kan förpligtas att från annat håll anskaffa desamma.

Jemväl i annat afseende har en förändring i berörda moment ansetts erforderlig. Riksdagen har nemligen ansett det vara betänkligt att lemna vederbörande rätt att genom requisition uttaga alla en persons tillgångar.

Af denna anledning har till momentet fogats ett tillägg, innehållande bestämmelse derom, att hvad som är oundgängligen nödvändigt för dens behof och näring, hvilken skall requisition utgöra, ej får genom requisition tagas i anspråk.

§ 3.

I denna paragraf har intagits en uttrycklig hänvisning till § 13, åsyftande att utmärka, att ifrågavarande indelning af riket i requisitionsområden skall bestämmas af Konungen i de närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag meddelas. Härigenom utmärkes ock, att denna indelning skall ega rum redan under fredstid. Slutorden i första stycket »samt krigsmagtens förläggning» hafva af Riksdagen blifvit uteslutna, då rikets administrativa indelning synes jemte de särskilda landsdelarnes tillgångar böra utgöra grunden för fördelningen.

Öfriga ändringar i denna paragraf hafva vidtagits i ändamål af förtydligande.

§ 4.

Det i mom. 1 förekommande uttrycket »behörig» under Konungens befallningshafvande lydande »administrativ myndighet» har syntts Riksdagen vara alltför obestämdt. Riksdagen har därför ansett sådan ändring af berörda moment böra vidtagas att requisition ställes till Konungens befallningshafvande eller till kronofogde, länsman eller magistrat.

För det fall att jernvägar eller andra dermed jemförliga, i det af Riksdagen antagna mom. 2 i § 2 uppräknade anläggningar genom requisition tagas i anspråk, synes requisitionen jemväl böra kunna direkt ställas till styrelse, verkställande direktör eller trafikchef.

Derest den, hvilken skall fullgöra requisition, visar tredska eller försummelse, har det syntts Riksdagen till fyllest att stadga, att vederbörande administrativ eller kommunal myndighet har rätt att hos den tredskande eller försumlige uttaga det reqvirerade.

§ 5.

Det i mom. 2 förekommande stadgandet, sådant det uti propositionen lyder, har syntts Riksdagen innefatta en obillighet derutinnan, att i fråga om lemnande af kvarter invånarne väl fritagits från skyldigheten att lemna de rum och sängar, der de vanligen hafva sitt nattläger, men något undantag icke blifvit gjordt för nödigt stallrum för egarens kreatur, och att sålunda enligt den föreslagna lydelsen af ifrågasvarande moment en jordbrukare, efter requisition, skulle vara pligtig att ur sitt stall eller sin ladugård bortflytta egna kreatur för att bereda plats åt en tågande trupps hästar, slagtdjur eller annan materiel. Af denna anledning har Riksdagen ansett den ändring böra uti ifrågasvarande moment vidtagas, att invånarne ej skola vara skyldige att lemna de stallrum, som för egna djur erfordras.

I fråga om den i mom. 4 stadgade ersättning för mat och foder, som lemnas i kvarteren, torde böra erinras, att prisen på alla slag af förnödenheter i regel betydligt stegras under krigstid. Billigheten synes därför fordra, att de, hvilka i kvarteren lemna mat och foder, böra erhålla liquid efter markegångstaxans pris med någon förhöjning, och har Riksdagen ansett en sådan förhöjning af 25 procent vara lämplig och billig.

§ 6.

Nödig hänsyn till den uthållighet, man skäligen kan kräfvat hos en häst, synes böra föranleda någon nedsättning i beräkningen af tiden för

en kördag. Med hänsyn till vunnen erfarenhet i olika delar af landet, synas högst tio timmar böra i förevarande lag bestämmas såsom måttet å ett kördagsverke, och i följd häraf fem timmar utgöra half kördag.

Då det synes vara billigt, att den forman, hvilken under mer än ett dygn nödgas vara borta från hemmet, tillerkännes rätt att i likhet med den till krigsmagten hörande personal få inqvartering och föda, har Riksdagen ansett den i mom. 3 föreskrifna tid af 48 timmar böra förkortas till hälften.

§ 7.

I syfte att tydligt utmärka, att den i mom. 1 meddelade föreskrift afser enskild jernväg, som genom requisition tages i anspråk, har lydelsen af detta moment blifvit jemkad.

Derest i den för den enskilda jernvägen meddelade koncession bestämmelse finnes intagen derom, att koncessionsinnehafvaren skall vara skyldig att utan särskild ersättning inreda vagnar till militärtransporter, sker i en sådan skyldighet icke någon ändring genom den nu föreslagna bestämmelsen.

§ 8.

För att bringa stadgandet i denna paragraf, att innehafvaren af en byggnad, som användes för militärt ändamål, är berättigad till ersättning för förlorad afkastning eller nytta, i öfverensstämmelse med föreskriften i § 5 mom. 3, att qvarter för människor och djur äfvensom plats för materiel och andra effekter skola lemnas utan betalning, hafva i sista punkten af mom. 1 orden »der ej begagnandet skett för ändamål, hvarom i § 5 mom. 3 sägs» blifvit tillagda.

I anledning af lydelsen af mom. 2 har i mom. 3 ordet »fartyg» ersatts med »farkost».

§ 11.

I första punkten af mom. 1 föreskrifves, att för hvarje län äfvensom för Stockholms stad skall finnas en kommission med vissa angifna åligganden, och i andra punkten, att vederbörande landsting eller stadsfullmäktige skola utse en ledamot i denna kommission. I de fall, då ett län består af två landstingsområden eller inom ett län finnes stad, som ej tillhör landsting, uppstå svårigheter vid valrättens utöfvande. Riks-

dagen har för den skull ansett, att för hvarje landstingsområde äfvensom för stad, som ej i landsting deltagar, bör utses en kommission.

Då skäl ej synes föreligga att betaga ifrågavarande korporationer rättighet att till ledamot i kommissionen välja lämplig person utom landstinget eller stadsfullmäktige, har Riksdagen i sådant syfte uteslutit orden »inom sig».

Till förekommande deraf, att urtima landsting i händelse af förfall för den valde ledamoten skall behöfva sammankallas för anställande af nytt val, har införts föreskrift, att landsting skall utse suppleant.

Den i mom. 2 vidtagna förändring utgör endast en jemkning i redaktionen.

§ 12.

Då enligt Riksdagens uppfattning giltig anledning saknas till bestämmelsen, att anvisning, hvilken lemnas såsom likvid för fullgjord requisition, icke må vara en löpande förbindelse, hafva orden »till fordringsägaren stäld» blifvit ur mom. 1 uteslutna. Öfriga jemkningar i redaktionen hafva vidtagits i syfte att bringa paragrafens lydelse i närmare öfverensstämmelse med motsvarande paragraf i förslaget till lag angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot.

Lagen angående skyldighet för enskilde att till krigsbruk afstå hästar och fordon.

Rubriken till denna lag har synts Riksdagen icke tydligt angifva skilnaden mellan lagen angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner till krigsmagtens behof och den nu ifrågavarande lagen. Äfven enligt förstnämnda lag kunna nemligen enskilde vara skyldiga att till krigsbruk afstå hästar och fordon. Rubriken har derfor synts böra omredigeras i syfte att utmärka, att det ändamål, som med den nu ifrågavarande lagen åsyftas, är, att krigsmagten må tillförsäkras det vid densammas försättande på krigsfot erforderliga antal hästar och fordon.

§ 1.

För att undanrödja hvarje tvekan derom, att uttagande af hästar och fordon enligt denna lag icke får ske förr, än förordnande enligt § 74 regeringsformen meddelats om krigsmagtens ställande på krigsfot, har

Riksdagen i denna paragraf infört uttrycklig hänvisning till nämnda grundlagsstadgande.

Till förekommande af misstyrdning ha i mom. 2 litt. c) orden »embets- och» blifvit uteslutna.

Den i litt. e) af samma moment vidtagna jemkning har föranledts deraf, att de kontrakt, hvilka af poststyrelsen träffas med enskilde om befordran af post, numera ej innehålla någon bestämmelse om ett visst antal hästar, som skall dertill användas.

§ 4.

Då enligt gällande förordning om kommunalstyrelse på landet kommunalfullmäktige, der sådana finnas, utöfva kommunalstämmas beslutanderätt i alla sådana frågor, hvilka icke äro särskildt undantagna, har ordet »kommunalfullmäktige» i mom. 1 synts Riksdagen kunna utgå. Derjemte har redaktionen af sista punkten i samma moment blifvit jemkad.

§ 5.

Bestämmelsen i mom. 1, att hästar, som af kommunerna tillhandahållas, skola vara för krigsbruk dugliga, har synts Riksdagen icke tillräckligt förebygga stridigheter emellan mönstringskommission och hästegare i fråga om kassation af inställda hästar. Riksdagen har därför ansett sig böra i lagen upptaga mera detaljerade föreskrifter i detta ämne.

Föreskriften i mom. 3, att, derest mönstringskommissionen i kasserad hästs ställe inköpt annan häst, vederbörande kommun skall ersätta staten det belopp, hvarmed inköpspriset öfverstiger medelpriset å de från kommunen uttagna hästar, har synts Riksdagen kunna leda till oskäligen tunga för särskilda kommuner. I vissa trakter lärer nemligen användas hufvudsakligen hästar, hvilka, ehuru starka och härdiga, likväl i fråga om storleken icke uppfylla det i § 5 bestämde mått. Vid sådant förhållande synes det icke vara förenligt med den grundsats, hvarpå ifrågavarande lagstiftning hvilat — eller att skyldighet väl stadgas för egarne af hästar att af hvad som finnes mot ersättning afstå behöfligt antal för arméns mobilisering, men ej någon förpligtelse att genom inköp anskaffa detta antal — att kommunen åläggas något annat än att aflemna det antal hästar, som belöper sig å kommunen, så beskaffade som de hästar äro, hvilka der kunna anskaffas. Kassation af en häst, utan att genast i dess ställe aflemnas annan häst, som kan godkännas,

synes derföre böra föränleda allenast, att inom kommunen i behörig ordning uttages en häst, så lämplig som möjligt, och kommunens ersättnings-skyldighet följaktligen inskränkes till det fall, att häst, som enligt § 4 uttagits, icke blifvit vid mönstringstillfället instäld. I öfverensstämmelse härmed har paragrafen erhållit en förändrad affattning.

§ 9.

Denna paragraf, hvilken innehåller föreskrift, att den, som afstått häst eller fordon, skall vara berättigad att efter krigsmagtens återgång till fredsfot mot inlösningspriset återbärande återfå aflemnad häst eller fordon, har syntes Riksdagen böra utgå. Å ena sidan måste nemligen uppstå synnerlig svårighet att bland det stora antal hästar och fordon, som till krigsmagten aflemnats, tillrättaskaffa vissa hästar och fordon, hvilka af de förra egarne återfordras, helst de hästar och fordon, som finnas kvar vid härens återgång till fredsfot, säkerligen i allmänhet befinna sig å helt andra orter än der de uttagits. Å andra sidan synes den rätt, man genom detta stadgande velat tillförsäkra den förre egaren, vara af föga betydelse. Han har för en aflemnad häst fått full ersättning, och han skulle nu för att återfå densamma återbära ersättningsbeloppet oakortadt, oakadt hästen i regel måste antagas genom användning minskats i värde.

§ 10.

Denna paragraf, hvilken motsvarar § 9 i den af Riksdagen antagna lag, har omredigerats i ändamål att bringa paragrafen i öfverensstämmelse med § 13 i lagen angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen, som funnit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke kunna i oförändradt skick bifallas, för sin del antagit dels

Lag

angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof

af den lydelse bilagan litt A. utvisar, dels ock

Lag

*angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande
på krigsfot*

af den lydelse bilagan litt. B. utvisar.

Stockholm den 10 maj 1895.

Med undersätlig vördnad:

Lag

angående skyldighet för kommuner och enskilde att fullgöra requisitioner för krigsmagtens behof.

§ 1.

1. Sedan förordnande enligt § 74 regeringsformen meddelats om krigsmagtens ställande på krigsfot, må från den dag, som af Konungen i allmän kungörelse bestämmes, genom requisition af kommuner eller enskilde utfordras förnödenheter och tjänstbarheter, som må vara att i orten tillgå och som erfordras för fyllande af sådana krigsmagtens oundgängliga behof, hvilka icke på annat sätt kunna med tillräcklig skyndsamhet tillgodoses. Vid krigsmagtens återgång till fredsfot upphör rätt till requisition på grund af denna lag från den dag, som på lika sätt bestämmes och kungöres.

2. Om endast en del af krigsmagten ställes på krigsfot, inskränkes requisitionsrätten till hvad som erfordras för denna del.

3. Hvad enligt requisition utgöres, skall, der ej annorlunda här nedan stadgas, af statsmedel ersättas, i enlighet med de i denna lag intagna bestämmelser.

4. Rätt att göra requisition tillkommer de militära myndigheter, åt hvilka Konungen jemlikt § 13 sådan rätt meddelar. Requisitionen skall alltid ske genom skriftlig, af reqvirenten undertecknad handling. För hvad enligt requisition blifvit lemnadt eller fullgjordt skall qvitto gifvas.

§ 2.

1. Genom requisition må anskaffas eller tagas i anspråk:

a) kvarter för trupper med befäl och vederlikar samt för andra, som äro vid krigsmagten anstälde eller för dess räkning använde; stallrum för hästar och slagtdjur äfvensom plats under tak i befintliga byggnader för materiel och andra effekter;

b) mat i kvarteren för den i a) omförmälda personal samt foder åt hästar och slagtdjur;

c) fartyg, båtar och andra farkoster, med eller utan bemanning och materiel;

d) anspann, med eller utan fordon och formän;

e) vägvisare, budbärare, arbetsmanskap, materialier, verktyg och redskap för tillfälliga för krigsändamål erforderliga väg-, bro-, befästnings- och andra arbeten jemte till sådana arbeten nödig mark samt byggnader och verkstäder;

f) proviant och foder jemväl under andra förhållanden än de i b) afsedda, äfvensom slagtdjur;

g) bränsle och lägerhalm för trupper i kvarter, läger eller bivack;

h) stenkol äfvensom tåg- och trävirke samt andra för utrustning af krigsfartyg erforderliga materialier;

i) vård hos befolkningen för sjuke och sårade människor och hästar;

k) annat, som kan behöfva undantagsvis genom requisition anskaffas, såsom beväpnings- och utrustningspersedlar, läkemedel och förbandsmaterialier, äfvensom till biträde erforderlig personal.

2. Genom requisition må ock tagas i anspråk: jernvägar och andra transportmedel, kanaler och slussverk, telegraf- och telefoninrättningar, jemte till sådan anläggning hörande personal och materiel.

3. Vederbörande kommun ansvarar för utgörande af requisition, som i mom. 1 afses, så framt icke requisitionen enligt § 4 mom. 2 ställes omedelbart till den, som skall densamma fullgöra; och eger kommunen sjelf besluta rörande sättet och ordningen för fördelningen af det requirerade.

4. Requisition må icke omfatta annat än hvad som finnes att tillgå hos den, som skall requisitionen utgöra, ej heller sådant, som för dennes behof och näring är oundgängligen nödvändigt.

§ 3.

För åstadkommande af en så vidt möjligt jemn fördelning vid requisitionernas utgörande indelas riket, på sätt, som af Konungen jemlikt § 13 bestämmes, i requisitionsområden, hvarvid hänsyn tages ej mindre till de särskilda landsdelarnes tillgångar än ock till rikets administrativa indelning.

Denna indelning skall, då requisitionernas beskaffenhet sådant medgifver, läggas till grund för deras utgörande. Utan hinder deraf

eger dock, hvad krigsskådeplatsen angår, högste befälhafvaren, sedan rätt att göra requisition för honom inträdt, att i nämnda afseende utfärda nödiga bestämmelser.

§ 4.

1. Requisition ställes till Koungens befallningshafvande eller till kronofogde, länsman eller magistrat, eller ock, i fall, som i § 2 mom. 2 afses, till styrelse, verkställande direktör eller trafikchef.

2. Då större skyndsamhet erfordras och requisitionens ändamål eljest skulle förfelas, må requisition ställas till kommunal myndighet eller, der sådant icke kan ske, omedelbart till den, som bör requisitionen fullgöra.

3. Vägrar eller försummar någon att requisition behörigen eller i rätt tid fullgöra, eger administrativ eller kommunal myndighet att hos honom uttaga det reqvirerade. Kan dröjsmålet medföra våda och är civil myndighet ej när, tillkommer ock militärmyndighet samma rätt vid ansvar, för missbruk, efter lag.

§ 5.

1. Qvarter lemnas:
för tågande trupper och militärtransporter,
för till ortens försvar eller eljest derinom förlagda trupper och militära anstalter.

2. Qvarter lemnas i mån af utrymme i tillgängliga hus och byggnader å all egendom såväl i stad som på landet; dock äro invånarne ej skyldige att lemna de rum och sängar, der de vanligen hafva sitt nattläger, ej heller de stallrum, som för egna djur erfordras.

3. Qvarter för människor, stallrum för hästar och slagtdjur samt, i mån af behof, plats under tak för materiel och andra effekter lemnas utan betalning.

4. Mat, som lemnas i qvarteren, skall vara efter ortens sed och ersättes, likasom i qvarteren lemnadt foder, efter det pris, markegångstaxan upptager, med tjugufem procent förhöjning derutöfver.

5. I öfrigt lända i fråga om qvarter gällande inqvarteringsordningar och författningar om truppers och persedlars fortskaffande i tillämpliga delar till efterrättelse; skolande dock, vid behof af trängre inqvartering än i vederbörliga inqvarteringsordningar är föreskrivet, en hvar af krigsmagten åtnöjas med det utrymme, som kan lemnas.

§ 6.

1. Då i annan ordning, än för kronoskjuts finnes föreskrifvet, anspann med eller utan fordon på requisition lemnas, utgår ersättningen efter kördag, beräknad till högst tio timmar, med det pris, markegångstaxan bestämmer. Begagnas anspann endast fem timmar eller mindre, utgår ersättningen för half kördag.

2. För färd från bostaden till inställelseplatsen äfvensom för hemfärden undfås ingen ersättning, om afståndet understiger en nymil. Uppgår afståndet till en, men understiger två nymil, lemnas därför särskild ersättning med forlön för en fjerdedels kördag, och, om afståndet uppgår till två nymil eller derutöfver, med forlön för en fjerdedels kördag för hvarje full nymil af detsamma.

3. Forman, som nödgas vara borta från hemmet mer än tjugufyra timmar, eger utan afdrag på forlönen att på den för honom bestämda farvägen tillgodonjuta enahanda rätt till inqvartering och föda för sig och sina dragare, som om han tillhörde krigsmagten.

4. För den skada eller betydligare försämring, som å djur eller fordon bevisligen uppkommit under begagnandet utan egarens eller formannens förvållande, är egaren berättigad till full ersättning. Tages anspann med eller utan fordon i anspråk för längre tid än fyrtioåtta timmar eller för oviss tid, skola hästar, åkdon och selyg värderas vid inställelsen. Har sådan värdering icke då kunnat ske, bör den så snart som möjligt derefter verkställas.

§ 7.

1. Egare till enskild jernväg, som genom requisition tages i anspråk, vare pliktig att å jernvägens vagnar anordna nödig inredning för fortskaffning af trupper och krigsförnödenheter.

2. Militärtransporter betalas efter fastställd taxa eller de särskilda bestämmelser, som kunna för jernvägen vara gällande. Ersättning för jernväg, som eljest i sin helhet eller till viss del för krigsändamål tages i anspråk, likasom för jernvägsmateriel, lemnas i förhållande till den tid, hvarunder jernvägen eller materielen varit egaren afhänd, samt den skada eller betydligare försämring densamma lidit.

3. För kanaler, slussverk, telegraf- och telefoninrättningar, som tagas i anspråk, utgår ersättningen enligt de i mom. 2 anförda grunder.

§ 8.

1. Då tomma eller obegagnade hus och byggnader, skogs- och hagmarker samt öppna, obrukade fält enligt denna lag användas för militära ändamål, lemnas ingen annan ersättning än för derå bevisligen uppkommen skada. För begagnandet af andra byggnader och annan mark lemnas ersättning icke allenast för sådan skada, utan äfven, der ej begagnandet skett för ändamål, hvarom i § 5 mom. 3 sägs, jemväl för den för innehafvaren förlorade afkastning eller nytta.

2. Efter samma grunder utgår ersättning för begagnandet af fartyg, båtar och andra farkoster.

3. Farkost, som användes till försänkning eller likartadt ändamål, ersättes till fulla värdet.

§ 9.

Inom krigsskådeplats gäller, i stället för markegångstaxa, särskild taxa, som upprättas af den i § 11 omnämnda kommission och kungöres af vederbörande Konungens befallningshafvande.

Pris å arbete eller varor, som upptagas å taxa för krigsskådeplats, får icke understiga motsvarande pris enligt markegångstaxan.

§ 10.

1. Der vederbörliga taxor icke upptaga pris å requirerade arbeten eller varor, skall hvad som genom requisition utgöres ersättas till fulla värdet efter gångbart pris.

2. För forsling af requirerade varor till aflemningsplats utgår ersättning enligt § 6.

§ 11.

1. För hvarje landstingsområde äfvensom för stad, som ej i landsting deltagar, skall finnas en kommission, med åliggande att upprätta taxa för requisitioner inom krigsskådeplats, att pröfva och bestämma fordringsbeloppen för inom landstingsområdet eller staden utgjorda requisitioner, der ersättning för dessa icke utgår efter behörigen fastställda taxor, samt i öfrigt handlägga sådana ärenden, som ega sammanhang med ersättning för utgjorda requisitioner eller för derunder uppkommen skada.

Kommissionen skall bestå af trenne ledamöter, nemligen en ledamot, tillika ordförande, vald af vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, en intendenturtjensteman eller officer, utsedd af arméfördelningschefen (militärbefälhafvaren), samt en civil tjänsteman, tillika sekreterare, utsedd af Konungens befallningshafvande. Landsting utser jemväl suppleant för den af landstinget valde ledamoten.

Ändring i kommissionens beslut må hos Konungen sökas, i enlighet med de närmare föreskrifter, som af Konungen meddelas.

§ 12.

1. Liquid för fullgjord requisition skall, efter fordringsbeloppets pröfning och godkännande, der så ske kan, erläggas kontant, men, då detta ej låter sig göra, genom en tre månader efter utställandet till betalning förfallen anvisning. Sådan anvisning löper med fem procent ränta från och med dagen för utställandet.

2. Sättet och ordningen för fordringsbeloppens pröfning och godkännande, äfvensom hvilka myndigheter ega behörighet att utställa anvisningar, bestämmes af Konungen.

3. Anvisning inlöses å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifves.

§ 13.

De närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag blifva erforderliga, meddelas af Konungen.

§ 14.

Angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot är särskildt stadgadt.

Lag

angående anskaffande af hästar och fordon för krigsmagtens ställande på krigsfot.

§ 1.

1. Sedan förordnande enligt § 74 regeringsformen meddelats om krigsmagtens ställande på krigsfot, äro egare af hästar och fordon med de undantag, som i mom. 2 stadgas, skyldige att, när så erfordras, till krigsbruk afstå desamma i den ordning och mot den ersättning, som i denna lag sägs.

2. Befriade från denna skyldighet äro:

a) Konungen och medlemmar af det kongl. huset för det antal hästar och fordon, Konungen, för eget och medlemmarnes behof, finner för godt bestämma;

b) personer, tillhörande främmande magters härvarande beskickningar och konsulat, så vida de icke äro svenske undersåtar;

c) tjänstemän, läkare och veterinärer för de hästar och fordon hvilka för utöfvandet af deras tjänst eller yrke äro behöfliga;

d) personer, hvilka kontraktsenligt förbundit sig att för truppernas årliga öfningar tillhandahålla hästar samt vid mobilisering öfverlåta dem till kronan, för det antal hästar kontrakten omfatta;

e) personer, med hvilka poststyrelsen uppgjort kontrakt om postbefordran, för det antal hästar och fordon, som för kontraktets fullgörande erfordras;

f) gästgifvare och skjutsentreprenörer för egna, till skjutsskyldighetens uppehållande nödiga hästar och fordon.

§ 2.

Det antal hästar, som erfordras för krigsmagtens ställande på krigsfot, bestämmes af Konungen, särskildt för fastlandet och särskildt för Gotlands län, samt fördelas likaledes af Konungen på vederbörliga kommuner efter förhållandet mellan antalet hästar öfver tre år inom

hvarje kommun och, hvad fastlandet angår, hela antalet hästar derstädes af sagda ålder samt, hvad Gotlands län angår, hela antalet hästar af enahanda ålder i nämnda län.

Sådan fördelning verkställles hvar femte år.

§ 3.

1. Sedan Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot, skall det åligga hvarje kommun inom riket att å mönstringsställena och tider, som af Konungens befallningshafvande, uppå förslag af vederbörande militärmyndighet, utsättas, hålla till handa det antal hästar, som enligt § 2 belöper sig på kommunen.

2. Sker öfvergången till krigsfot icke samtidigt för hela krigsmagten, bestämmes af Konungen, i hvilken ordning skyldigheten för de särskilda kommunerna inträder att till fyllande af krigsmagtens behof af hästar bidra.

§ 4.

1. Inom hvarje kommun skall ofördröjligen efter det Konungen förordnat om krigsmagtens ställande på krigsfot å kommunalstämma eller af stadsfullmäktige eller, der sådane icke finnas, å allmän rådstuga utses en särskild nämnd af fem personer, hvilken inom kommunen uttager de hästar, som, enligt § 3, skola å mönstringsställena tillhandahållas. Vid hästarnes uttagande bör tillses, att bördan, så vidt ske kan, jemnt fördelas, och skola hästar af synnerligen högt värde vid valet förbigås.

2. I fråga om valbarhet till denna nämnd, rätten att afsäga sig ledamotskap i den samma samt vilkoren för nämndens beslutsmessighet gäller i tillämpliga delar, hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet finnes för kommunalnämnd i enahanda afseenden stadgadt.

§ 5.

1. De hästar, som af kommunerna tillhandahållas, skola:

- a) vara af kraftig kroppsbyggnad och mäta minst 1,38 meter bakom sadeln;
- b) icke vara behäftade med fel, som förringa hästens användbarhet som drag- eller ridhäst;
- c) hafva en ålder af fyra till femton år, derest hästen uttages

såsom draghäst, och fem till tio år, derest den uttages såsom ridhäst, dock att fullt inriden häst under fem eller öfver tio år äfven må kunna godkännas.

Hingstar och drägtiga ston må ej uttagas.

2. Hästarnes duglighet pröfvas af en mönstringskommission, bestående af tre medlemmar, utsedde, en af militärmyndighet, en af Konungens befallningshafvande och en af kommunen i den ordning § 4 bestämmer. Mönstringskommissionen biträdes af en veterinär och en protokollsförare, hvilka af Konungens befallningshafvande förordnas.

3. Blifva hästar kasserade eller hafva hästar, som enligt § 4 uttagits, icke blifvit vid mönstringstillfället inställda, och aflemnas ej genast i deras ställe af kommunen andra hästar, som kunna godkännas, eger mönstringskommissionen låta, med biträde af kronobetjeningen, inom kommunen uttaga eller, der uttagna hästar icke blifvit inställda, i stället inköpa det bristande antalet hästar; skolande i sistnämnda fall det belopp, hvarmed de sålunda anskaffade hästarnes inköpspris kan komma att öfverstiga det pris, som i medeltal blifvit åsatt de från kommunen enligt § 4 uttagna hästar, ersättas staten af kommunen, mot godtgörelse af hästegare, som genom försummelse att fullgöra stadgade föreskrifter vållat kommunens utgift.

4. Med hästarne, som vid aflemnandet böra hafva skoningen i godt skick, skall ock följa ryktdon, grimma, täcke af ylle, täckgjord, en omgång lösa hästskor och, der så ske kan, fodertornist samt dessutom foder för tre dygn.

§ 6.

Hästarne jemte de i § 5 omförmälda persedlar äfvensom fodret inlösas af staten mot ett pris, hvilket af mönstringskommissionen fastställes till det belopp, som motsvarar ej mindre hästarnes och persedlarnes samt fodrets fulla värde, än ock kostnaden för hästarnes inställande på mönstringsstället.

Kan militärpersonal ej finna sig å mönstringsstället för hästarnes emottagande, utgår ersättning äfven för hästarnes förande derifrån till vederbörlig truppafdelning genom de aflemnandes försorg.

§ 7.

1. Sedan förordnad blifvit om krigsmagtens ställande på krigsfot, kan i kommunerna till inlösen för statens räkning uttagas det antal

af der befintliga till krigsbruk tjenliga fordon, som, utöfver hvad förut finnes till krigsförvaltningens förfogande, är för krigsmagten erforderligt.

2. Med hvarje fordon skall, utom dess vanliga tillbehör, aflemnas seltyg.

3. Fordonens fördelning på kommunerna bestämmes hvart femte år af Konungen; och gälla beträffande fordonens uttagning och tillhandahållande äfvensom inlösningsprisets fastställande i tillämpliga delar enahanda bestämmelser som i fråga om hästar.

§ 8.

1. De fastställda inlösningsprisen å aflemnade hästar och fordon med tillbehör betalas kontant å mönstringsställena eller, der så ej kan ske, genom af mönstringskommissionen utställda, tre månader efter utställandet till betalning förfallna anvisningar. Sådan anvisning löper med fem procent ränta från och med dagen för utställandet.

2. Anvisning inlöses å ort och tid, som genom allmän kungörelse tillkännagifves.

§ 9.

De närmare föreskrifter, som för verkställigheten af denna lag blifva erforderliga, meddelas af Konungen.
